

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΑΔΗΣΥ)

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 29 Δεκεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος, Αικατερίνη Ζερβού, Μέλος - Εισηγήτρια και Αθηνά Μπουζιούρη, Μέλος.

Για να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 20.11.2023 και Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ **1846/21.11.2023** της εταιρείας με την επωνυμία «...», στο εξής «η προσφεύγουσα», που εδρεύει στη «...», «...» και εκπροσωπείται νόμιμα.

ΚΑΤΑ

-Της «...» (στο εξής «η αναθέτουσα αρχή»), νόμιμα εκπροσωπούμενης.
-Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» (στο εξής «η παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στο «...», «...» και εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά να ακυρωθεί η απόφαση της αναθέτουσας αρχής με αριθμό «...» στο σύνολό της και να ακυρωθεί η ματαίωση του ανοικτού διαγωνισμού με αριθμό «...», ανάδειξης αναδόχου του έργου παροχής «...».

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο.

Για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 1.890,00 ευρώ, σύμφωνα με τα άρθρα 363 ν. 4412/2016 και

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

παραβόλου: «....»).

Με τη διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής, με αριθμό «....» προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός με αντικείμενο την ανάδειξη αναδόχου για την «....» εκτιμώμενης αξίας 378.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ. Ως κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε με τη Διακήρυξη αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής. Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις «....» (ΑΔΑΜ: «....») και στο ΕΣΗΔΗΣ, μέσω του οποίου διενεργείται ο διαγωνισμός με συστημικό α/α «....».

Η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 20.11.2023, ήτοι την επόμενη εργάσιμη μετά την πάροδο της προβλεπόμενης προθεσμίας, η οποία ήταν ημέρα Κυριακή, η δε προσβαλλομένη απόφαση κοινοποιήθηκε στις Παραρτήματος Ι του πδ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΕΑΔΗΣΥ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Με την Πράξη του Προέδρου του 1ου Κλιμακίου με αριθμό «....» ορίστηκε η εισηγήτρια και η ημερομηνία συζήτησης της προσφυγής, ενώ στις 05.12.2023 η αναθέτουσα αρχή απέστειλε εμπρόθεσμα τις απόψεις της με αριθμό πρωτ. «....», με τις οποίες ζητά την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

Η παρεμβαίνουσα κατέθεσε την παρέμβασή της την 1^η.12.2023 εμπρόθεσμα, δεδομένου ότι η προσφυγή κοινοποιήθηκε στις 21.11.2023, ζητώντας την διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης και η προσφεύγουσα κατέθεσε το υπόμνημά της με όμοια ημερομηνία για την αντίκρουση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, εμπρόθεσμα στις 11.12.2023, ήτοι την επόμενη εργάσιμη μετά την πάροδο της προβλεπόμενης προθεσμίας, η οποία ήταν ημέρα Κυριακή.

Στον διαγωνισμό συμμετείχαν η προσφεύγουσα, η παρεμβαίνουσα καθώς και

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

η εταιρεία «...», οι οποίες υπέβαλαν τις προσφορές τους στις 06.12.2021. Το Συμβούλιο Διεύθυνσης του αναθέτοντος φορέα επικύρωσε τα πρακτικά της Επιτροπής Διαγωνισμού σχετικά με τον έλεγχο και την αξιολόγηση των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς και οικονομικών προσφορών, έκανε δεκτές τις προσφορές και ανακήρυξε προσωρινή ανάδοχο την παρεμβαίνουσα. Στη συνέχεια, το ίδιο όργανο, κατά συνεδρίασή του με αριθμό «...», επικύρωσε το πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού με ημερομηνία 15.12.2021 σχετικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης της προσωρινής αναδόχου και κατακύρωσε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στην παρεμβαίνουσα. Ο αναθέτων φορέας ενημέρωσε τους διαγωνιζόμενους για την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης με το έγγραφό του με αριθμό πρωτ. «...», που κοινοποιήθηκε μέσω της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού και ανάρτησε τις παραπάνω αποφάσεις μαζί με τα επικυρωθέντα πρακτικά στις 20.01.2022. Κατά της απόφασης κατακύρωσης, στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, η ήδη προσφεύγουσα άσκησε προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ (ήδη ΕΑΔΗΣΥ).

7. Με την απόφαση του 2ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ (ήδη και εφεξής ΕΑΔΗΣΥ) με ημερομηνία 24.03.2022 και αριθμό 435/2022 έγινε δεκτή η παραπάνω προδικαστική προσφυγή και ακυρώθηκε η κατακυρωτική απόφαση. Την ίδια ημέρα εκδόθηκαν από την ΑΕΠΠ αποφάσεις με όμοιο περιεχόμενο επί προδικαστικών προσφυγών της προσφεύγουσας για διαφορετικούς διαγωνισμούς του αναθέτοντος φορέα, με το ίδιο αντικείμενο και μόνη διαφορά «...». Κατά των παραπάνω αποφάσεων, μεταξύ των οποίων και αυτή με αριθμό 435/2022, ασκήθηκαν αιτήσεις ακύρωσης και αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την προσφεύγουσα και την παρεμβαίνουσα. Κατόπιν αίτησης της προσφεύγουσας, με την Πράξη της Επιτροπής του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3900/2010 με αριθμό «...», εισήχθη στο Συμβούλιο της Επικρατείας, με τη διαδικασία της πρότυπης δίκης, η αίτηση ακύρωσης – αναστολής κατά της παραπάνω απόφασης του 2ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ με αριθμό 435/2022.

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

8. Με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Δ') με αριθμό «...» και ημερομηνία δημοσίευσης «...», η παραπάνω υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου λόγω μείζονος σπουδαιότητας των τιθεμένων ζητημάτων. Στις «...» ανακοινώθηκε στην ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Επικρατείας η έκδοση της απόφασης της Ολομέλειας του Δικαστηρίου με αριθμό «...» επί της παραπάνω υπόθεσης, σύμφωνα με το διατακτικό της οποίας, κατόπιν επίλυσης των εισαχθέντων ζητημάτων, η υπόθεση παραπέμπεται κατά τα λοιπά στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών.

9. Μέχρι την ημερομηνία εξέτασης της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής δεν είχε εκδοθεί απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών επί της αίτησης ακύρωσης – αναστολής κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ, με την οποία ακυρώθηκε η κατακυρωτική απόφαση του προκείμενου διαγωνισμού.

10. Κατά την υποβολή των προσφορών τους (6.12.2021), οι οικονομικοί φορείς είχαν υποβάλει, σε συμμόρφωση προς το άρθρο 2.4.5 της Διακήρυξης, υπεύθυνη δήλωση ότι η προσφορές τους ισχύουν και τους δεσμεύουν για διάστημα έξι (6) μηνών από την επομένη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών του διαγωνισμού (06.12.2021), ήτοι έως τις 05.06.2022. Στις 16.09.2022, ενώ εκκρεμούσε η υπόθεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο αναθέτων φορέας απηύθυνε μέσω της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού πρόσκληση στους οικονομικούς φορείς να ανανεώσουν την ισχύ των προσφορών τους για έξι (6) μήνες από την ημερομηνία λήξης ισχύος τους. Οι διαγωνιζόμενες ανταποκρίθηκαν ανεπιφύλακτα στην παραπάνω πρόσκληση και παρέτειναν τον χρόνο ισχύος των προσφορών τους για ένα εξάμηνο από τη λήξη τους, ενώ υπέβαλαν και αντίστοιχες τραπεζικές βεβαιώσεις για την παράταση του χρόνου ισχύος των εγγυήσεων συμμετοχής. Στις 02.12.2022 η αναθέτουσα αρχή κάλεσε εκ νέου τους οικονομικούς φορείς να παρατείνουν τον χρόνο ισχύος των προσφορών

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

τους και των εγγυητικών τους και αυτοί ανταποκρίθηκαν, επίσης ανεπιφύλακτα, παρατείνοντας τις προσφορές τους για ένα επιπλέον εξάμηνο.

11. Στις 06.11.2023 το ΔΣ του αναθέτοντος φορέα έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση ματαίωσης του διαγωνισμού, με την εξής αιτιολογία: «α) έχει λήξει η ισχύς των προσφορών και β) κατ' εφαρμογή των άρθρων 97 παρ.5 σε συνδυασμό με το άρθρο 317 παρ.2 περ. β' και δ' η ενδεχόμενη παράταση ισχύος της προσφοράς δεν συμφέρει οικονομικά την εταιρεία επειδή σε μεταγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία για παρόμοιο έργο η τιμή προσφοράς ανά ανθρωποισοδύναμο ήταν χαμηλότερη από αυτή που υποβλήθηκε στον εν λόγω διαγωνισμό και επομένως η εταιρεία μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό με χαμηλότερο κόστος». Η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς στις 08.11.2023.

12. Στις 10.11.2023 η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτημα χορήγησης αντιγράφων αφενός, του πλήρους κειμένου/πρακτικού της προσβαλλόμενης απόφασης του ΔΣ του αναθέτοντος φορέα και αφετέρου, των μνημονευόμενων στην προσβαλλόμενη στοιχείων (εισήγηση της Διεύθυνσης Προμηθειών με αριθμό «...», εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, απόψεις των Μελών του Συμβουλίου Διεύθυνσης), καθώς επίσης και κάθε άλλου σχετικού εγγράφου που αφορά την ως άνω απόφαση του Συμβουλίου Διεύθυνσης. Ο αναθέτων φορέας απάντησε στην προσφεύγουσα στις 13.11.2023 ως εξής: «Σε απάντηση του από 10-11-2023 αιτήματός σας, σας ενημερώνουμε ότι οι απόψεις των μελών του Συμβουλίου και οι εισηγήσεις περιλαμβάνουν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες που δεν είναι διαθέσιμες σε τρίτους». Κατόπιν της άρνησης του αναθέτοντος φορέα να χορηγήσει τα σχετικά έγγραφα, η προσφεύγουσα επανήλθε με νέα αίτηση στις 13/11/2023, στην οποία ο αναθέτων φορέας απάντησε αυθημερόν ως εξής: «σε απάντηση του από 13-11-2023 αιτήματός σας, σας ενημερώνουμε ότι το ίδιο ισχύει και για το πλήρες κείμενο του Πρακτικού του Συμβουλίου Διεύθυνσης και για τον ίδιο λόγο δεν μπορεί να χορηγηθεί, ενώ δεν υπάρχουν αλλά έγγραφα συνοδευτικά της Απόφασης του ΣΔ (θέματα 1 και 5 της αίτησής σας)». Στην ΕΑΔΗΣΥ

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

διαβιβάστηκε στις 5/12/2023 φάκελος της υπόθεσης, στον οποίο δεν περιέχονται οι μνημονευόμενες στην προσβαλλόμενη εισηγήσεις, αλλά περιέχεται σχετικό Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού με ημερομηνία 03.11.2023 και εισηγήση για ματαίωση του διαγωνισμού με την αιτιολογία που υιοθετείται από την προσβαλλόμενη.

13. Η προσφεύγουσα ασκεί την προδικαστική προσφυγή με πρόδηλο έννομο συμφέρον, επιδιώκοντας την ανάληψη της σύμβασης κατόπιν ακύρωσης της απόφασης ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας. Ο ισχυρισμός του αναθέτοντος φορέα, ότι η προσφεύγουσα στερείται εννόμου συμφέροντος για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, διότι έχει λήξει ο χρόνος ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής της είναι απορριπτέος. Και τούτο, διότι, όπως αναλυτικά εκτίθεται παρακάτω, ο αναθέτων φορέας δεν ήταν υποχρεωμένος να ματαιώσει τον διαγωνισμό, αλλά είχε τη δυνατότητα να τον συνεχίσει μέχρι την κατακύρωση του αποτελέσματός του. Επομένως, η προσφεύγουσα υφίσταται, εξαιτίας της προσβαλλόμενης απόφασης, ζημία συνιστάμενη στην απώλεια της προσδοκίας ανάληψης της σύμβασης και, συνεπώς, έχει έννομο συμφέρον να την προσβάλλει και να την ακυρώσει.

14. Το άρθρο 97 «Χρόνος ισχύος προσφορών» του ν. 4412/2016 ορίζει τα εξής: *«1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική. 2. Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. ... 4. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών. 5. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο*

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους».

15. Το άρθρο 317 «Ματαίωση διαδικασίας» του ν. 4412/2016 ορίζει τα εξής: «1. Ο αναθέτων φορέας με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 316 περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. 2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι, που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97 περί χρόνου ισχύος προσφορών, στ) για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές, για άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος».

16. Η Διακήρυξη, η οποία συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού δεσμεύοντας αμφίδρομα τον αναθέτοντα φορέα και τους διαγωνιζόμενους (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΣτΕ 3629/2020, 1217/2018, 2434/2017, 1086/15, 4901/14, 2551/2013, 5022/12, 2635/2009, Ε.Α. ΣτΕ 15/2021, 241/2020, 352/2016 και Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.) ορίζει στις κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς διατάξεις τα εξής: «1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης. 1.3.1 Αντικείμενο της σύμβασης. Αντικείμενο της σύμβασης είναι «....», «....». Το ανωτέρω έργο περιλαμβάνει «....». Ο απαιτούμενος εξοπλισμός, τα έντυπα και τα υλικά εκτέλεσης του έργου, θα παρέχονται στο προσωπικό του αναδόχου «....», με την προϋπόθεση να επιστρέφονται στην αντίστοιχη υπηρεσιακή μονάδα μετά το πέρας της σύμβασής τους σε καλή κατάσταση και σε περίπτωση απώλειάς τους να αντικαθίστανται. Εκ της φύσεως του έργου προκύπτει ότι σε κάποια στάδια «....», το οποίο να «....». Τόπος εκτέλεσης του Έργου ορίζονται οι εγκαταστάσεις «....». Ο ανάδοχος ευθύνεται για την προσήκουσα και εμπρόθεσμη εκτέλεση του έργου και υπάγεται στην εποπτεία του αναθέτοντα φορέα. Η ομάδα έργου «....» λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας αναφορικά «....». Ο αναθέτων φορέας μπορεί διαρκούσης της σύμβασης να ζητεί «....». Θα έχουν δικαίωμα «....». Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της Σύμβασης δίνεται στο Παράρτημα Ι (Συγγραφή Υποχρεώσεων) της Διακήρυξης. 1.3.2 Εκτιμώμενη αξία. Η προϋπολογισθείσα δαπάνη της Σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των τριακοσίων εβδομήντα οκτώ χιλιάδων ευρώ 378.000,00 € πλέον ΦΠΑ, ήτοι τετρακοσίων εξήντα οκτώ χιλιάδων επτακοσίων είκοσι ευρώ 468.720,00 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. 1.3.3 Διάρκεια. Η διάρκεια της Σύμβασης «....»,

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

αρχόμενη από την επομένη της υπογραφής της ή έως εξαντλήσεως της προϋπολογισθείσας δαπάνης. 1.3.4 Κριτήριο ανάθεσης. Η Σύμβαση θα ανατεθεί με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς μόνο βάσει τιμής. (χαμηλότερη τιμή). ...

1.7 Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης. Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι: α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. ...

2.4.5 Χρόνος ισχύος των προσφορών. Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα έξι (6) μηνών από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών του διαγωνισμού. Προσφορά η οποία ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον ανωτέρω προβλεπόμενο απορρίπτεται. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από τον αναθέτοντα φορέα, πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 302 παρ. 1α του ν. 4412/2016 και την παράγραφο 2.2.2. της παρούσας, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια. Σε περίπτωση αιτήματος του αναθέτοντος φορέα για παράταση της ισχύος της προσφοράς, για τους οικονομικούς φορείς, που αποδέχτηκαν την παράταση, πριν τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν ο αναθέτων φορέας κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον,

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά και την εγγύηση συμμετοχής τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Σε περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, ο αναθέτων φορέας δύναται με αιτιολογημένη απόφασή του, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία είτε να παρατείνουν την προσφορά τους. ...

3.3 Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης. 3.3.1. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών κατακύρωσης και της εισήγησης της Επιτροπής επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης, στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση έγκρισης των πρακτικών των περ. α & β της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (περί αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής και της οικονομικής προσφοράς). ... Μετά την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς, με ενέργειες του αναθέτοντος φορέα. Κατά της απόφασης κατακύρωσης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ, σύμφωνα με την παράγραφο 3.4 της παρούσας. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά της ανωτέρω απόφασης. ...

3.5 Ματαίωση Διαδικασίας. Ο αναθέτων φορέας ματαιώνει ή δύναται να ματαιώσει εν όλω ή εν μέρει, αιτιολογημένα, τη διαδικασία ανάθεσης, για τους λόγους και υπό τους όρους του άρθρου 106 του ν. 4412/2016, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής του Διαγωνισμού. Επίσης, αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, μπορεί, μετά από γνώμη της ως άνω Επιτροπής, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμα της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. Ειδικότερα, ο αναθέτων φορέας ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης όταν αυτή αποβεί άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

προσφορών, καθώς και στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 316, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. Επίσης μπορεί να ματαιώσει τη διαδικασία: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, εκτός εάν μπορεί να θεραπεύσει το σφάλμα ή την παράλειψη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 317, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών, στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επιπλέον αυτών, «...», δεδομένου ότι «...», διατηρούν το δικαίωμα να διακόψουν την διαγωνιστική διαδικασία σε όποιο στάδιό της κρίνουν ότι είναι αναγκαίο. ...

6. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ... 6.5 Αναπροσαρμογή τιμής

Δεν προβλέπεται ρήτρα αναπροσαρμογής της τιμής. ...

Παράρτημα Ι – Συγγραφή Υποχρεώσεων ... Άρθρο 3 – Αμοιβή. 3.1. Η συνολική αμοιβή της αναδόχου για το συγκεκριμένο έργο και για το παραπάνω χρονικό διάστημα θα είναι σύμφωνη με την οικονομική προσφορά και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 378.000,00 ΕΥΡΩ. Στην παραπάνω τιμή δεν συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α. 24%. 3.2. Η διασφάλιση των στόχων ποιότητας των παρεχόμενων Υπηρεσιών «...» καθώς και της επιχειρησιακής ανάγκης για σταθερά υψηλή απόδοση του προσωπικού του αναδόχου, για την επίτευξη των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων του Αναθέτοντος Φορέα (ενδεικτικά: «...» κ.α.), επιβάλλει την καταβολή του εκάστοτε ισχύοντος κατώτατου μισθού. Για το λόγο αυτό η κάθε ομάδα έργου ως προς την σύνθεση του προσωπικού της συγκροτείται με βάση τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά καθώς και τους στόχους του έργου, τα κριτήρια αξιολόγησης της απόδοσης του προσωπικού και τυγχάνει υποχρεωτικά της τελικής έγκρισης της Εταιρείας και ως εκ τούτου η Ανάδοχος δεν δύναται να προβαίνει μονομερώς σε αλλαγές χωρίς την σύμφωνη γνώμη της. 3.3. Η εφαρμογή, της 4241/127/30.1.2019 απόφασης της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β΄

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

173) με την οποία καθορίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ο εκάστοτε ισχύων κατώτατος μισθός και ως προς τις ήδη διαμορφωθείσες προσαυξήσεις λόγω προϋπηρεσίας, οι διατάξεις των στοιχείων i και iii της περ. γ', χωρίς τις ηλικιακές αναφορές, και των περ. δ' έως στ' της υποπαρ. ΙΑ.11.3 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), όπως ισχύει, δεν μπορεί να διαμορφώνει καθαρές αμοιβές κατώτερες της ανωτέρω παραγράφου. 3.4. Σε περίπτωση που η ομάδα έργου απαιτηθεί, λόγω επιχειρησιακών αναγκών και ιδιαίτερων συνθηκών της παραγωγής, να αποτελείται από άτομα με συγκεκριμένη προϋπηρεσία, τότε η αμοιβή τους καθώς και η αντίστοιχη τιμολόγηση θα επαυξάνονται ανάλογα βάσει της απαιτούμενης προϋπηρεσίας και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική αμοιβή του Αναδόχου δεν θα υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του έργου ως ορίζεται στη παράγραφο 3.1 της παρούσας. 3.5. Η πληρωμή του έργου θα γίνεται τμηματικά κατ' αποκοπή με μηνιαίες καταβολές σε 30 ημέρες από την έκδοση σχετικού τιμολογίου και ύστερα από βεβαίωση καλής εκτέλεσης του έργου από την αρμόδια επιτροπή κατόπιν βεβαίωσης του καθ' ύλην αρμοδίου Διευθυντή, άλλως (δηλαδή σε περίπτωση πλημμελούς εκτέλεσης του έργου), ο αναθέτων φορέας δικαιούται, να καταγγείλει αζημίως τη σύμβαση ή/και να παρακρατήσει μέρος ή όλη την αμοιβή της αναδόχου, ως αποζημίωση, ρητώς επιφυλασσόμενη περαιτέρω αξιώσεων της (πέραν των ως άνω αναφερομένων της παρούσας) ισχύει ότι ιδίως ορίζεται στην παράγραφο 5.1.5. της διακήρυξης. ...

Άρθρο 5 – Εκτέλεση Έργου. ... Η ομάδα έργου που θα διαθέσει ο ανάδοχος πρέπει να «...». Ο αναθέτων φορέας μπορεί να «...». Θα έχουν δικαίωμα «...» . ...

Άρθρο 7 – Υποχρεώσεις του Αναδόχου ... Επιπλέον τα μέλη της ομάδας έργου του αναδόχου, για την εκτέλεση του έργου, θα κάνουν «...» καθώς και οποιουδήποτε εξοπλισμού τους δοθεί προς διάθεση και χρήση. Επίσης, θα κάνουν «...», που θα τους παράσχει ο αναθέτων φορέας, ο οποίος δικαιολογεί και αναλαμβάνει να καλύπτει σε μηνιαία βάση, δαπάνη, ανάλογα με το διαθέσιμο «...», για έκαστη «...». «...» θα βαρύνει την ανάδοχο. Ο ανάδοχος ευθύνεται για κάθε ζημία που θα υποστεί ο εξοπλισμός («...» κ.α.) όπως επίσης ευθύνεται

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

για οποιαδήποτε ζημιά υποστούν «...», από υπαιτιότητα των μελών της ομάδας. Τα είδη για την εξυπηρέτηση των υπηρεσιακών αναγκών ή και μέσων ατομικής προστασίας («...» κ.τ.λ.), που θα δίνονται στα στελέχη των εταιρειών, θα πρέπει να επιστρέφονται στην αντίστοιχη υπηρεσιακή μονάδα μετά το πέρας της σύμβασής τους, σε καλή κατάσταση και σε περίπτωση απώλειάς τους, θα πρέπει να αντικαθίστανται».

17. Με τον **πρώτο λόγο της προδικαστικής προσφυγής** η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ο λόγος ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας του άρθρου 317 παρ. 2 περ. β' σε συνδυασμό με το άρθρο 97 παρ. 3 και 4 (ήδη παρ. 5), ο οποίος αποτυπώνεται στο άρθρο 2.4.5 της Διακήρυξης, είναι δυνητικός και, επομένως, σε περίπτωση λήξης του χρόνου ισχύος των οικονομικών προσφορών των διαγωνιζόμενων, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται να ματαιώσει τον διαγωνισμό. Περαιτέρω, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, σε περίπτωση παρόδου του ανώτατου προβλεπόμενου διαστήματος ισχύος των οικονομικών προσφορών λόγω εκκρεμότητας ενώπιον των αρμόδιων Δικαστηρίων της αίτησης ακύρωσης – αναστολής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής, η τελευταία δεν επιτρέπεται να ματαιώσει τη διαγωνιστική διαδικασία, διότι με τον τρόπο αυτόν, ματαιώνεται κατ' ουσία το δικαίωμα έννομης προστασίας του οικονομικού φορέα λόγω παρέλευσης μακρού χρόνου από την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος, χωρίς υπαιτιότητά του.

18. Με τον **δεύτερο λόγο της προδικαστικής προσφυγής**, ο οποίος συνάπτεται προς τον πρώτο, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, ενόψει της διακριτικής ευχέρειας του αναθέτοντος φορέα να ματαιώσει τη διαγωνιστική διαδικασία, σε περίπτωση λήξης του ανώτατου χρόνου ισχύος των οικονομικών προσφορών, η απόφασή του πρέπει να αιτιολογείται ειδικά. Ειδικότερα, κατά τους ισχυρισμούς της, στην περίπτωση αυτή, δεν αρκεί η συνδρομή της προϋπόθεσης της λήξης ισχύος των προσφορών, αλλά ο αναθέτων φορέας πρέπει, ιδίως ενόψει της ωριμότητας της προκείμενης διαγωνιστικής

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

διαδικασίας, να αιτιολογήσει την προσφυγή του στη ματαίωση έναντι της συνέχισης της διαγωνιστικής διαδικασίας.

19. Με τον **τρίτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής, ο οποίος, επίσης, συνάπτεται προς τους προηγούμενους δύο, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης ότι η παράταση ισχύος των προσφορών δεν συμφέρει οικονομικά τον αναθέτοντα φορέα δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα, επικαλούμενη μεταγενέστερες του επίμαχου διαγωνισμού απευθείας αναθέσεις όμοιων συμβάσεων από τον Μάιο 2022 έως τον Οκτώβριο 2023, υποστηρίζει ότι αυτές εκτελέστηκαν με τιμές μονάδας εργαζομένου ανά μήνα (ανθρωποϊσοδύναμο) μεγαλύτερες από την προσφερθείσα από την ίδια στον ματαιωθέντα διαγωνισμό. Στη συνέχεια, παραθέτει πίνακες στοιχείων ογδόντα εννέα συμβάσεων που ανατέθηκαν μετά τον επίμαχο διαγωνισμό, με τιμές μονάδας που κυμαίνονταν από 1.292,50 έως 1.383,38 ευρώ, ήτοι μεγαλύτερες της τιμής προσφοράς της που ανέρχεται σε 1.249,00 ευρώ. Επομένως, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ο αναθέτων φορέας δεν έχει εκτελέσει συμβάσεις με τιμή μονάδας χαμηλότερη από αυτή που προσέφερε η ίδια στον ματαιωθέντα διαγωνισμό και η οποία είναι εντός του προϋπολογισμού της Διακήρυξης και άρα, νόμιμη και αποδεκτή. Κατά συνέπεια, πάντα κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η προσβαλλόμενη στερείται νόμιμης αιτιολογίας.

20. Ο αναθέτων φορέας αντιτάσσει στα παραπάνω με τις απόψεις του ότι τα δύο αιτιολογικά ερείσματα της προσβαλλόμενης απόφασης ματαίωσης λειτουργούν συνδυαστικά και αλληλοσυμπληρώνονται. Κατ' αρχάς, σύμφωνα με τον αναθέτοντα φορέα, ο διαγωνισμός ματαιώθηκε, διότι παρήλθε το αρχικό διάστημα ισχύος των προσφορών, αλλά και το ανώτατο δυνατό διάστημα παράτασης, ενώ, δεδομένης της δικαστικής εκκρεμότητας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, εκτιμά ότι ο διαγωνισμός δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί στο άμεσο μέλλον. Με αυτό το δεδομένο, ο αναθέτων φορέας ισχυρίζεται ότι η επιλογή του εξυπηρετεί, όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και το συμφέρον των διαγωνιζόμενων, υπό την έννοια ότι οι τελευταίοι δεν

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

δεσμεύονται εσαεί από την υποβληθείσα προσφορά τους, αλλά, μετά την παρέλευση ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, έχουν τη δυνατότητα να απελευθερωθούν από αυτή, χωρίς έννομες συνέπειες σε βάρος τους. Περαιτέρω, κατά τους ισχυρισμούς του αναθέτοντος φορέα, ο προκείμενος διαγωνισμός δεν βρίσκεται στην προδιαγραφόμενη ωριμότητα ως προς την ανάδειξη μειοδότη και, συνεπώς, είναι νόμιμη η διαπίστωση της ματαίωσης του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 97 παρ. 5 ν. 4412/2016, στο οποίο, κατά τους ισχυρισμούς του αναθέτοντος φορέα, δεν παραπέμπει η διάταξη του άρθρου 317 παρ. 2 περ. ε' ν. 4412/2016, οπότε δεν απαιτείται, ούτε ειδική αιτιολογία, ούτε γνώμη του αρμοδίου οργάνου, τα οποία, όμως, στην προκείμενη περίπτωση διαθέτει η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τους ισχυρισμούς του αναθέτοντος φορέα.

21. Στη συνέχεια, ο αναθέτων φορέας ισχυρίζεται ότι η αιτιολογία της απόφασης ματαίωσης συμπληρώνεται από το γεγονός ότι η συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας έχει καταστεί ασύμφορη οικονομικά για τον ίδιο. Κατά τους ισχυρισμούς του, από τον χρόνο εκκίνησης της προκείμενης διαδικασίας ανάθεσης μέχρι τη ματαίωσή της επήλθαν κανονιστικά τρεις αυξήσεις του κατώτατου μισθού που ανέρχονται συνολικά σε 18,94% και, εάν εφαρμοστούν στις προσφερθείσες από την προσφεύγουσα και την παρεμβαίνουσα μηνιαίες τιμές ανθρωποϊσοδύναμου, οι τελευταίες διαμορφώνονται ως εξής: α) η τιμή της προσφεύγουσας από 1.249,00 ευρώ σε 1.485,56 ευρώ και β) η τιμή της παρεμβαίνουσας από 1.191,00 ευρώ σε 1.416,58 ευρώ. Για την τεκμηρίωση της κρίσης του αυτής ο αναθέτων φορέας αναφέρεται σε μεταγενέστερο διαγωνισμό με αριθμό «...» για την ανάδειξη αναδόχου παροχής «...», στον οποίο η προσφεύγουσα προσέφερε τιμή 1.329,00 ευρώ, η παρεμβαίνουσα τιμή 1.278,00 ευρώ και μία τρίτη διαγωνιζόμενη 1.282,00 ευρώ. Ο αναθέτων φορέας επισημαίνει ότι στον διαγωνισμό αυτό υποβλήθηκαν οι υψηλότερες προσφορές μεταξύ έντεκα (11) συναφών διαγωνισμών. Τέλος, ο αναθέτων φορέας ισχυρίζεται ότι οι τιμές απευθείας αναθέσεων που παρατίθενται στην προδικαστική προσφυγή διαμορφώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις αντίστοιχες αυξήσεις του κατώτατου μισθού.

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

22. Σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 3.5 της Διακήρυξης, οι οποίες αντιστοιχούν προς τις εφαρμοστέες διατάξεις του άρθρου 317 ν. 4412/2016, ο αναθέτων φορέας **ματαιώνει υποχρεωτικά** τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης σε δύο περιπτώσεις, όταν η διαδικασία αποβεί άγονη και όταν κανείς από τους προσφέροντες δεν προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης. Σε όλες τις υπόλοιπες προβλεπόμενες περιπτώσεις, η ματαίωση είναι δυνατή για τον αναθέτοντα φορέα («*μπορεί να ματαιώσει*») και, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη των οικείων διατάξεων του νόμου και της Διακήρυξης, η απόφαση ματαίωσης πρέπει να εκδίδεται κατόπιν γνώμης του αρμοδίου οργάνου και να είναι ειδικά αιτιολογημένη.

23. Περαιτέρω, το άρθρο 2.4.5 της Διακήρυξης προβλέπει ματαίωση του διαγωνισμού στην περίπτωση της λήξης ισχύος του ανώτατου χρονικού ορίου ισχύος των προσφορών. Όπως πάγια κρίνεται, η ματαίωση στην περίπτωση αυτή δεν είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αλλά πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και συνάπτεται με τον βαθμό ωριμότητας της διαδικασίας ανάθεσης (πρβλ. ΟΛΣΤΕ 1089, 1090, 1093/2009, ΣΤΕ 2384/2020, 542/2013, 541/2013, 4216/2011, 1049/2010, ΔΕφΠειρ Ν57/2021, ΔΕφΑθ 383/2021, σκ. 10, ΟΛΣΤΕ 1189, 1190, 1193/2009 κ.α.).

24. Ειδικότερα, η συγκεκριμένη περίπτωση ματαίωσης προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 2.4.5 της Διακήρυξης που αντιστοιχούν σε αυτές του άρθρου 97 παρ. 5 ν. 4412/2016. Οι επίμαχες διατάξεις περιέχονταν ήδη, σχεδόν πανομοιότυπες, στην παρ. 4 του άρθρου 97 ν. 4412/2016, πριν την τροποποίησή του με το άρθρο 39 ν. 4782/2021, επαναλαμβάνοντας αντίστοιχη ρύθμιση του προϊσχύσαντος Κανονισμού Προμηθειών Δημοσίου (πδ 394/1996, άρθρο 13). Με τον ν. 4782/2021 οι διατάξεις αυτές διαχωρίστηκαν από την παρ. 4 του άρθρου 97 ν. 4412/2016 και δημιουργήθηκε η παρ. 5 του ίδιου άρθρου, με σκοπό της τροποποίησης, όπως αποτυπώνεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4782/2021, να επεκταθεί «*στις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών η υφιστάμενη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής σε συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, όταν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της*

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

προσφοράς, με αιτιολογημένη απόφασή της, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξακολουθεί να εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον» (βλ. αιτιολογική έκθεση ν. 4782/2021, άρθρο 39).

25. Από τα παραπάνω δεν προκύπτει σκοπός του νομοθέτη να τροποποιήσει κατ' ουσία την ειδική περίπτωση ματαίωσης του άρθρου 97 παρ. 4, και ήδη παρ. 5, ν. 4412/2016 σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς, παρά μόνο προς την κατεύθυνση της ενιαίας εφαρμογής της τόσο σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών/προμηθειών όσο και σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων. Και τούτο, ανεξάρτητα από το εάν στο άρθρο 317 ν. 4412/2016 περί ματαίωσης δεν περιέχεται παραπομπή στην παρ. 5 του άρθρου 97 ν. 4412/2015, αφού η παραπομπή αυτή γινόταν μόνο για λόγους συστηματικούς (βλ. ΣΤΕ 63/2020), ενώ οι ίδιες διατάξεις ερμηνεύονταν διαχρονικά, ενόψει του σκοπού τους που συνίσταται στη διασφάλιση των συμφερόντων τόσο των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων όσο και του αναδεικνυομένου αναδόχου, ως θεσπίζουσες δυνητικό λόγο ματαίωσης (βλ. ΟΛΣΤΕ 1089, 1090, 1093/2009, 542/2013, 541/2013, 4216/2011, 1049/2010). Άλλωστε, ο νομοθέτης του ν. 4782/2021, πέραν της κατά τα άνω τροποποίησης των παρ. 4 και 5 του άρθρου 97 ν. 4412/2016, δεν περιέλαβε παραπομπή στην παρ. 5 του ίδιου άρθρου ούτε στο άρθρο 317 παρ. 1 ν. 4412/2016, στο οποίο απαριθμούνται εξαντλητικά οι υποχρεωτικοί λόγοι ματαίωσης.

26. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, κατά την πάγια ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων (πρβλ. ΟΛΣΤΕ 1089, 1090, 1093/2009, ΣΤΕ 2384/2020, 542/2013, 541/2013, 4216/2011, 1049/2010, ΔΕφΠειρ Ν57/2021, ΔΕφΑθ 383/2021, σκ. 10, ΟΛΣΤΕ 1189, 1190, 1193/2009 κ.α.), όταν ο διαγωνισμός βρίσκεται σε τέτοιο στάδιο ωριμότητας που έχουν αποσφραγιστεί οι οικονομικές προσφορές και έχει προκύψει ως μειοδότης ή ως έχων υποβάλει την πλέον συμφέρουσα προσφορά, μετά από πλήρη ανάπτυξη του ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων εντός του χρόνου ισχύος των προσφορών τους, ο αναθέτων φορέας δεν έχει υποχρέωση να ματαιώσει τον

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

διαγωνισμό ούτε κωλύεται να ζητήσει την παράταση της ισχύος των προσφορών και μετά την τυπική λήξη τους, με τη επιφύλαξη της συναίνεσης των οικονομικών φορέων σε αυτήν και της επιβεβαίωσης της δέσμευσής τους από τις προσφορές τους. Με τον τρόπο αυτό ικανοποιείται ο σκοπός του νόμου, αφού διασφαλίζεται κατ' αρχάς το δημόσιο συμφέρον με την αποτροπή της απώλειας του χρόνου που απαιτείται για την διενέργεια επαναληπτικού διαγωνισμού, εφόσον ο αναθέτων φορέας δεν ματαιώνει επικαλούμενος ότι η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν τον ενδιαφέρει πια, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 317 ν. 4412/2016. Παράλληλα, ικανοποιείται και το, επίσης προστατευόμενο από τον σκοπό του νόμου, συμφέρον των οικονομικών φορέων, οι οποίοι προσβλέπουν στην ανάληψη της σύμβασης, ιδίως όταν η λήξη του κατά παράταση ανώτατου χρόνου ισχύος των προσφορών οφείλεται σε άσκηση, εκ μέρους ενός ή περισσοτέρων από αυτούς, του δικαιώματος τους προς παροχή προσωρινής ή οριστικής δικαστικής προστασίας, σε οποιοδήποτε στάδιο του διαγωνισμού (πρβλ. ΟΛΣΤΕ 1189, 1190, 1193/2009).

27. Εφόσον, λοιπόν, η ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας, στην περίπτωση συνδρομής της προϋπόθεσης του άρθρου 2.4.5 της Διακήρυξης και 97 παρ. 4 (ήδη παρ. 5) ν. 4412/2016 δεν είναι υποχρεωτική, ο αναθέτων φορέας έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει εάν θα συνεχίσει ή θα ματαιώσει τη διαδικασία. Η επιλογή του αναθέτοντα φορέα να κάνει ή όχι χρήση της δυνατότητας ματαίωσης πρέπει να αιτιολογείται ειδικά, ενόψει των συνθηκών κάθε διαγωνιστικής διαδικασίας, και ιδίως ενόψει της ωριμότητάς της (βλ. ΣΤΕ 2384/2020) και ελέγχεται ως προς τη νομιμότητα της αιτιολογίας της και ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας (πρβλ. ΔΕφΑΘ 1488/2023).

28. Στην προκείμενη περίπτωση, ο αναθέτων φορέας δεν εμποδιζόταν να ματαιώσει τον διαγωνισμό, επειδή εκκρεμούσε ενώπιον των αρμόδιων Δικαστηρίων η προαναφερθείσα αίτηση ακύρωσης – αναστολής της προσφεύγουσας, απορριπτομένων των προβαλλόμενων ισχυρισμών της

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

προσφεύγουσας με τον πρώτο λόγο της προδικαστικής προσφυγής. Ωστόσο, η προκείμενη διαδικασία έφτασε σε στάδιο ωριμότητας, ήτοι στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών (9/12/2021), στην ανάδειξη προσωρινού αναδόχου (16/12/2021) και στην απόφαση κατακύρωσης (13/1/2022), ενώ βρισκόταν ακόμη σε ισχύ η αρχική διάρκεια των οικονομικών προσφορών που έληγε στις 4/6/2022. Εξάλλου, η παρέλευση του ανώτατου χρονικού διαστήματος ισχύος των προσφορών οφείλεται στην εκκρεμότητα ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου αιτήσεων ακύρωσης – αναστολής αμφοτέρων των διαγωνιζόμενων, η εκδίκαση, μάλιστα, των οποίων ξεπέρασε τον συνήθη και αναμενόμενο χρόνο λόγω της προαναφερθείσας διαδικασίας της πρότυπης δίκης και της παραπομπής των ζητημάτων μείζονος σπουδαιότητας στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, πράγμα που δεν αμφισβητεί κανένα από τα μέρη της διαφοράς. Και πάντως, η αδράνεια που επήλθε στη διαγωνιστική διαδικασία, οφειλόμενη στην παραπάνω δικαστική διαφορά, δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος των διαγωνιζόμενων, οι οποίοι εξακολουθούν να αναμένουν την έκβασή της και να προσβλέπουν στην ανάληψη της σύμβασης, ενώ επίσης, ο αναθέτων φορέας είχε τη δυνατότητα να αποτρέψει την λήξη του χρόνου ισχύος των προσφορών, απευθύνοντας νέο αίτημα προς τους συμμετέχοντες για την παράταση ισχύος των προσφορών τους πριν τη λήξη τους σύμφωνα με τον όρο 2.4.5 της Διακήρυξης, επικαλούμενος τη μη έγκαιρη ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω των παραπάνω απρόοπτα χρονοβόρων διαδικασιών επίλυσης της διαφοράς που γεννήθηκε με την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής κατά του κατακυρωτικού αποτελέσματος. Περαιτέρω κατά την ειδικότερη γνώμη της εισηγήτριας, κατά τα οριζόμενα στον όρο 2.4.5 της Διακήρυξης και ειδικά από τη διατύπωση κατά την οποία *«Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν ο αναθέτων φορέας κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν, είτε να παρατείνουν την προσφορά και την εγγύηση συμμετοχής τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου*

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι», προκύπτει ότι το ανώτατο όριο χρόνου παράτασης της ισχύος των προσφορών δεν είναι ένα απόλυτο χρονικό σημείο ρητά προσδιοριζόμενο, αλλά αντίθετα η λήξη του χρόνου ισχύος των προσφορών τελεί υπό την αίρεση της μη παράτασής του από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει και να αιτιολογήσει τη σχετική απόφασή της.

29. Με τα παραπάνω δεδομένα, δεν ήταν μεν ανεπίτρεπτη για τον αναθέτοντα φορέα η ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας, ούτε όμως και υποχρεωτική, ενώ σε κάθε περίπτωση, όπως βάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα η απόφασή του έπρεπε να εκδοθεί μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου και να αιτιολογηθεί ειδικά, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών του αναθέτοντος φορέα. Επιπλέον, αβάσιμα ο αναθέτων φορέας επικαλείται ότι η πάροδος του ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος των προσφορών έχει επιφέρει την αυτοδίκαιη ματαίωση του διαγωνισμού και, κατ' επέκταση, την υποχρεωτική εκ μέρους του έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, καθώς ο χρόνος ισχύος των προσφορών έληξε μετά από δική του επιλογή να μην απευθύνει αίτημα παράτασης του χρόνου ισχύος της, την οποία δεν αιτιολόγησε ειδικά και με επάρκεια, όπως θα αναλυθεί και παρακάτω.

30. Στο πλαίσιο αυτό, ο αναθέτων φορέας έκρινε ότι ο προκείμενος διαγωνισμός έπρεπε να ματαιωθεί λόγω λήξης του χρόνου ισχύος των οικονομικών προσφορών σε συνδυασμό με το ότι η παράταση των οικονομικών προσφορών δεν τον συμφέρει οικονομικά, αφού το συμβατικό αντικείμενο μπορεί να εκτελεστεί με χαμηλότερο κόστος. Όπως ρητά αποσαφηνίζει ο αναθέτων φορέας με τις απόψεις του, οι παραπάνω αιτιολογικές βάσεις λειτουργούν συνδυαστικά και αλληλοσυμπληρώνονται. Υπό την έννοια αυτή, ο αναθέτων φορέας παρέθεσε κατ' αρχάς με την προσβαλλόμενη την απαιτούμενη ειδική αιτιολογία ματαίωσης του διαγωνισμού που απαιτείται από τον συνδυασμό των άρθρων 317 παρ. 2 περ. ε' και 97 παρ. 4 (ήδη παρ. 5) ν. 4412/2016, απορριπτομένων των προβαλλομένων με τον δεύτερο λόγο της προδικαστικής προσφυγής ισχυρισμών της προσφεύγουσας.

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

31. Όπως, όμως, προαναφέρθηκε (βλ. παραπάνω σκέψη 27), η παρατιθέμενη αιτιολογία της απόφασης ματαίωσης, η οποία αμφισβητείται με τον τρίτο λόγο της προδικαστικής προσφυγής, ελέγχεται ως προς την πληρότητα, τη σαφήνεια και την επάρκειά της, καθώς επίσης και ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής.

32. Ο αναθέτων φορέας αιτιολογεί την απόφαση ματαίωσης επικαλούμενος ότι η προσφορά δεν τον συμφέρει οικονομικά και ότι το συμβατικό αντικείμενο μπορεί να εκτελεστεί με χαμηλότερο κόστος από τον ίδιο. Επισημαίνεται ότι στην προσβαλλόμενη δεν προσδιορίζεται ποια προσφορά δεν είναι συμφέρουσα, της προσφεύγουσας ή της παρεμβαίνουσας, αλλά με τις απόψεις, στις οποίες αναπαράγεται το περιεχόμενο του προσκομισθέντος πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, ο αναθέτων φορέας αναφέρεται και στις δύο προσφορές.

33. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΗΜΔΗΣ, όμοιες συμβάσεις που ανατέθηκαν με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης μετά τον επίμαχο διαγωνισμό είχαν υψηλότερο συμβατικό τίμημα από την προσφορά της και, άρα, η αιτιολογία της προσβαλλόμενης δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Ο αναθέτων φορέας, όπως προαναφέρθηκε (βλ. παραπάνω σκέψη 21), με τις απόψεις του αιτιολογεί την εκτίμησή του ότι δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα η παράταση της ισχύος των υποβληθεισών στον επίμαχο διαγωνισμό προσφορών, διότι εφαρμόζοντας το συνολικό ποσοστό αύξησης του κατώτατου μισθού από τον χρόνο εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης (19/11/2021) έως τον χρόνο ματαίωσης του διαγωνισμού, προκύπτει ότι οι προσφερθείσες τιμές που αντιστοιχούν στο μηνιαίο ανθρωποϊσοδύναμο είναι μεγαλύτερες από αυτές που προσφέρθηκαν σε μεταγενέστερο διαγωνισμό, και συγκεκριμένα στον διαγωνισμό «...» για την ανάθεση αντίστοιχων υπηρεσιών «...». Υπολαμβάνει, δηλαδή, ο αναθέτων φορέας ότι η επίμαχη τιμή του ανθρωποϊσοδύναμου αυξάνεται ποσοστιαία όσο και ο κατώτατος μισθός.

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

34. Η παραπάνω, όμως, παραδοχή δεν προκύπτει, ούτε από τους όρους της Διακήρυξης, ούτε από τις προσφορές των οικονομικών φορέων. Και τούτο, διότι το μηνιαίο ανθρωποϊσοδύναμο αντιστοιχεί, σύμφωνα με τις οικονομικές προσφορές της προσφεύγουσας και της παρεμβαίνουσας, στην προσφερόμενη τιμή ανά εργαζόμενο ανά μήνα και προκύπτει από τη διαίρεση της συνολικής προσφερόμενης τιμής με τον αριθμό των μηνών διάρκειας της σύμβασης και τον αριθμό των εργαζομένων (συνολική τιμή/«...»). Έτσι, η προσφεύγουσα προσέφερε συνολική τιμή 376.500,00 και τιμή ανά εργαζόμενο ανά μήνα 1.255,00 ευρώ (374.700/«...»). Η παρεμβαίνουσα προσέφερε συνολική τιμή 357.300,00 ευρώ και τιμή ανά εργαζόμενο ανά μήνα (1.191 ευρώ (357.300/«...»). Οι παραπάνω τιμές ανά εργαζόμενο ανά μήνα δεν αντιστοιχούν στον κατώτατο μισθό ή στις εν γένει νόμιμες αποδοχές, ούτε προκύπτει από τις οικονομικές προσφορές ότι αφορούν μόνο στο μισθολογικό κόστος για την απασχόληση των εργαζομένων για την εκτέλεση της σύμβασης, αλλά εμπεριέχουν, κατά την κοινή πείρα και ελλείπει οποιασδήποτε περαιτέρω εξειδίκευσης στις οικονομικές προσφορές, τουλάχιστον το κέρδος των προσφερόντων. Επομένως, η παραδοχή του αναθέτοντος φορέα ότι οι προσφερθείσες τιμές θα διαμορφώνονταν, προσαυξημένες κατά 19,4% κατά τον χρόνο ματαίωσης, σε 1.485,56 ευρώ και 1.416,58 ευρώ, αντίστοιχα, δηλαδή ότι το συνολικό συμβατικό τίμημα θα αναπροσαρμοζόταν άνευ ετέρου κατά το ποσοστό της αύξησης του κατώτατου μισθού, δεν βρίσκει έρεισμα ούτε στους όρους της Διακήρυξης, ούτε στις οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων. Κατά συνέπεια, η σύγκριση τιμών που δεν προσφέρθηκαν πραγματικά στον ματαιωθέντα διαγωνισμό, αλλά αναπροσαρμόστηκαν με βάση την παραπάνω αυθαίρετη υπόθεση του αναθέτοντα φορέα, με τις προσφερθείσες σε μεταγενέστερους διαγωνισμούς τιμές, δεν αιτιολογεί επαρκώς την κρίση της αναθέτουσας αρχής ότι οι επίμαχες τιμές δεν είναι συμφέρουσες για την εκτέλεση της σύμβασης και ότι η σύμβαση μπορεί να εκτελεστεί με χαμηλότερο κόστος για τον αναθέτοντα φορέα.

35. Σε κάθε περίπτωση, προϋπόθεση για την επάρκεια της αιτιολογίας της απόφασης του αναθέτοντος φορέα ότι οι προσφερθείσες τιμές δεν είναι

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

συμφέρουσες είναι η προσφορότητα των επικαλούμενων από τον αναθέτοντα φορέα συγκριτικών στοιχείων. Τέτοια πρόσφορα στοιχεία είναι οι προσφερθείσες τιμές σε συγκεκριμένους διαγωνισμούς που διενεργήθηκαν σε χρόνο εγγύς με εκείνον της διεξαγωγής του επίμαχου διαγωνισμού, υπό παρόμοιες συνθήκες (πρβλ. ΣΤΕ 869/2012) Στην προκείμενη περίπτωση, πέραν του ότι ο αναθέτων φορέας δεν συνέκρινε τις πραγματικά προσφερθείσες τιμές του διαγωνισμού, χρησιμοποίησε ως συγκριτικό στοιχείο τιμές προσφερθείσες σε διαγωνισμό μεταγενέστερο, και μάλιστα διενεργηθέντα σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο του επίμαχου (Μάρτιος 2023), ήτοι σε στοιχεία που δεν είναι πρόσφορα για την εκτίμηση του εάν οι υποβληθείσες στον επίμαχο διαγωνισμό τιμές ήταν συμφέρουσες.

36. Εξάλλου, σύμφωνα με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, στις οποίες αναπαράγεται το αντίστοιχο σκεπτικό της γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, οι τιμές του διαγωνισμού «...», προς τις οποίες συγκρίθηκαν αυτές του προκείμενου διαγωνισμού, ήταν οι υψηλότερες μεταξύ έντεκα (11) συναφών διαγωνισμών. Όμως, από τα στοιχεία του φακέλου, δεν προκύπτει ο λόγος που επελέγη ως συγκριτικό στοιχείο συγκεκριμένα και μόνο ο διαγωνισμός αυτός, ενόψει, μάλιστα του ότι ο ματαιωθείς διαγωνισμός αφορά «...», ενώ ο «...», στις οποίες ενδεχομένως το κόστος της παροχής των υπό ανάθεση υπηρεσιών να είναι υψηλότερο, όπως, αντίστοιχα και οι προσφερθείσες τιμές. Επομένως, εφόσον από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι οι προσφερθείσες στον διαγωνισμό με αριθμό «...» τιμές αποτελούν πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο (πρβλ. ΔΕφΘεσ/νίκης 200/2019), όπως βάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα με το υπόμνημά της, η σύγκριση μεταξύ των επίμαχων τιμών δεν μπορεί να αποτελέσει επαρκές αιτιολογικό έρεισμα για τη ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη είναι ακυρωτέα λόγω πλημμελούς αιτιολογίας.

37. Τα παραπάνω ισχύουν και στο μέτρο που η σύγκριση μεταξύ των προαναφερθεισών προσφορών αποτελεί αιτιολογία ματαίωσης του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 317 παρ. 2 περ. δ' ν. 4412/2016, το οποίο,

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

επίσης, μνημονεύεται στην προσβαλλόμενη. Και τούτο, διότι η κρίση του αναθέτοντος φορέα περί μη συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς, η οποία στηρίζεται, όπως προαναφέρθηκε, στην παραπάνω σύγκριση μεταξύ των «αναπροσαρμοσμένων» αυθαίρετα από τον αναθέτοντα φορέα τιμών του προκείμενου διαγωνισμού με τις προσφερθείσες στον διαγωνισμό «...», δεν αιτιολογείται επαρκώς.

38. Στο μέτρο που ο αναθέτων φορέας επικαλείται ως λόγο ματαίωσης αυτόν του άρθρου 317 παρ. 2 περ. β' ν. 4412/2016, το οποίο μνημονεύει στην προσβαλλόμενη και στις απόψεις, η αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασής του δεν είναι νόμιμη, διότι λείπει πλήρως η επίκληση τουλάχιστον μίας από τις προϋποθέσεις του νόμου για τη ματαίωση. Συγκεκριμένα, ο παραπάνω λόγος ματαίωσης συνίσταται στην ουσιώδη αλλαγή των οικονομικών και τεχνικών παραμέτρων που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, ώστε η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου να μην ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα. Στην προκείμενη, όμως, περίπτωση, ο αναθέτων φορέας όχι μόνο δεν αιτιολογεί την απόφασή του στη βάση ότι δεν επιθυμεί πλέον την εκτέλεση του υπό ανάθεση συμβατικού αντικειμένου, αλλά στην προσβαλλόμενη αναφέρει ότι, κατά την εκτίμησή του, αυτό μπορεί να εκτελεστεί με κατά τι χαμηλότερο κόστος για τον ίδιο. Προκύπτει, επομένως, ότι ο αναθέτων φορέας εξακολουθεί να ενδιαφέρεται για την εκτέλεση του αντικειμένου του ματαιωθέντος διαγωνισμού. Εξάλλου, ο αναθέτων φορέας δεν επικαλείται ούτε ότι η αύξηση του κατώτατου μισθού έχει ανατρέψει ουσιωδώς το οικονομικό θεμέλιο της σύμβασης καθιστώντας αντικειμενικά ανέφικτη τη νόμιμη εκτέλεσή της, διότι το οικονομικό της αντικείμενο δεν καλύπτει το κόστος εκτέλεσής της (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 1488/2023, *a contrario*). Τέλος, και σε κάθε περίπτωση, ενόψει του ότι από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει ποια είναι η αναλογία της συμμετοχής της εργατικής δαπάνης στο οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης, σε επίπεδο εκτιμώμενης αξία, αλλά και προσφερθεισών τιμών, δεν προκύπτει αντίστοιχα ότι η αύξηση του κατώτατου μισθού ανατρέπει αφεαυτής το οικονομικό θεμέλιο της σύμβασης. Κατά συνέπεια, από την αιτιολογία της προσβαλλόμενης, όπως αυτή συμπληρώθηκε παραδεκτά με τις απόψεις της

Αριθμός Απόφασης: 112/2024

αναθέτουσας αρχής, δεν προκύπτει η πλήρωση των προϋποθέσεων της παραπάνω περίπτωσης του άρθρου 317 παρ. 2 περ. β' ν. 4412/2016.

39. Κατόπιν των παραπάνω, ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθούν, ο τρίτος λόγος να γίνει δεκτός και η προσβαλλόμενη να ακυρωθεί λόγω πλημμελούς αιτιολογίας. Εφόσον δε γίνεται δεκτός λόγος ακύρωσης στρεφόμενος κατά ενός εκάστου των αιτιολογικών ερεισμάτων της προσβαλλόμενης, αυτή πρέπει να ακυρωθεί, παρέλκει δε η έρευνα των λοιπών προβαλλομένων λόγων ακύρωσης.

Κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει δεκτή και να επιστραφεί το κατατεθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

- 1.** Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.
- 2.** Ακυρώνει την προσβαλλόμενη.
- 3.** Απορρίπτει την παρέμβαση.
- 4.** Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 29 Δεκεμβρίου 2023 και εκδόθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ